

„Občas je těžké vysvětlit, co vlastně dělám,“ říká Floex

25.03.2019

Celý svůj život bydlí Tomáš Dvořák, kterého náš hudební svět zná pod přezdívkou Floex, na Praze 3 v blízkosti náměstí Jiřího z Poděbrad.

Místo bydliště bylo vždy klíčové pro jeho tvorbu, za níž si v minulosti odnesl několik hudebních ocenění, a letos dokonce Cenu Anděl, a to za desku A Portrait Of John Doe, kterou natočil

společně s britským kolegou Tomem Hodgmem.

Jedna z mých nejstarších vzpomínek na tebe je, když jsi na křižovatce na Jiřáku natáčel zvuky projíždějících aut. Co jsi tam vlastně prováděl?

To je opravdu hodně dávno, asi rok 2002. Jednalo se o projekt, který byl určený pro výstavu v Pařížské galerii Espace Electra, jmenoval se jednoduše "Crossroad". Auta projíždějí v určitém rytmu přes čtyři místa na křižovatce, která snímá kamera. Jejich barvy byly zdrojovou informací, kterou jsem převáděl do hudby. Barvu jsem přiřadil k nějakému tónu či harmonii. Byl jsem z toho tenkrát trochu nervózní. Jednalo se o první věc na AVU, kde jsem zrovna začínal studium. Kurátor vybíral jednoho mladého umělce na větší výstavu o nových médiích, já jsem se připlctl na nějakou schůzku, řekl jsem jim o svém nápadu, a vůbec jsem nepočítal, že mě vyberou. Ale stalo se. Pak jsem zjistil, že to musím taky nějak realizovat, zprvu jsem vůbec nevěděl jak. Když jsem si na Jiřáku nahrával testovací materiál, lidi mě během procesu zastavovali a ptali se, co to tam dělám. Bylo by ale asi trochu složité to vysvětlovat.

V té době jsi natočil také svoji první desku Pocustone. Jak dlouhou cestu jsi jako hudebník od té doby ušel?

S odstupem času nechápu, jak jsem tuhle desku vůbec složil, třeba i technologicky. Bylo mi teprve dvacet let. Byly jiné podmínky pro práci než teď. Dneska vám na skládání hudby stačí třeba i jen nějaký chytrější telefon. Pamatuji se, že představu o první desce jsem měl už předtím, ale sampler tehdy stál okolo 80 tisíc korun. Na to jsem jako student neměl. Takže trvalo několik let, než jsem se k tomu dopracoval. Cítím ale z té desky svůj jasný rukopis, který nevím, kde se vzal, prostě shůry.

Po vydání alba jsi měl koncert hned v Paláci Akropolis, což musel být pro začínajícího umělce úspěch.

Pamatuji si na něj. A taky na to, jak jsme se fotili na střeše budovy. Zrovna nedávno mi kamarád posílal z té střechy fotky. Předtím jsme měli jen pár koncertů a hrát v Akropoli bylo pro nás samozřejmě zcela zásadní.

Vracíš se do minulosti? Nenapadlo tě někdy naživo připomenout debut svým fanouškům?

Přiznám se, že mě zajímá především současnost. Staré věci pro mě už nejsou zas tak aktuální a hůř k nim hledám cestu. Maximálně dokážu na dobu, kterou mám s tou tvorbou spojenou, melancholicky zavzpomínat.

Loni jsi vydal spolu s Tomem Hodgmem desku *The Portrait of John Doe*, za níž jsi v březnu převzal Cenu Anděl. Do jaké míry si jí ceníš?

Byl to můj asi nejnáročnější projekt. Nejen, že to byla moje první velká spolupráce, navíc se skladatelem z Londýna, ale zejména i kvůli nahrávání se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu. Deska je to ale trochu míň přístupná, než moje předchozí tituly. Navíc už jsem na scéně trochu zavedený. Kritici raději objevují někoho neokoukaného. O to víc mě potěšila cena.

Jak jste se s Tomem podělili o komponování?

Na začátku jsme společně improvizovali ve studiu. Vznikli skici, řadu z nich jsme zahodili, něco z materiálu nám přišlo natolik inspirativní, abychom se tím zaobírali dál. V dalších fázích jsme už pracovali na dálku. Tom má blízko ke klasické hudbě, takže měl pod palcem víc aranže, já jsem se věnoval víc produkci a dopracovával formy skladeb.

Od jednoho hudebního motivu se poté rozvíjely další nápady?

Nebyla to čistá improvizace, že bych hrál na klarinet a Tom mě doprovázel na piano. Přirovnal bych to k ping - pongu, kdokoliv může cokoliv. Důležité bylo, aby akce vašeho partnera ve vás vzbudila nějakou inspiraci, nebo asociaci.

V jednom rozhovoru jsi říkal, že jste dokonce použily hrnce a jiné nehudební pomůcky.

To je pravda, začali jsme zprvu mlátit do kuchyňského nádobí, do jízdniho kola, zkrátka do všeho, co vyvolalo inspiraci. Aby se rozjel asociační koloběh.

Které zvuky z této fáze na desce nakonec zůstaly?

Vlastně není důležité, které z nich na desce jsou. Často se může stát nějaký motiv inspirací, pro jinou hudební myšlenku, která je zrovna zásadní. Bez toho primárního impulzu by se to ale nestalo. Dalo by se to srovnat s malířstvím. Můj oblíbený abstraktní expresionista Cliford Still tvořil tak, že překresloval barvy přes sebe. Původní barva často vidět ani není, anebo jen ve zbytkovém náznaku. Bez původního impulzu by ale obraz vypadal zcela jinak.

Vrátím-li se ještě k tomu nádobí. Použili jsme poklice, které ve výsledku zněly jako tibetské mísy nebo zvon. Jsou rozprsklé po celé desce od začátku do konce.

Jak ses s Tomem seznámil?

Potkali jsme se na jednom festivalu v Berlíně, poté mi napsal, že by se rád u mě v Praze zastavil. Skončili jsme ve studiu a já ze začátku nevěděl, co tam budeme vlastně dělat. A tak vlastně začalo mlácení do hrnců, abychom se uvolnili a odbourali zábrany. (smích)

Kdo je John Doe, podle něhož se album jmenuje?

Název vznikl vlastně později. V angličtině se výraz používá pro někoho, kdo nemá jméno. Chtěli jsme tím vyjádřit, že nám nejde o nikoho konkrétního. Český ekvivalent by mohl znít Jan Novák. Podstatné to ale pro samotnou hudbu není. Spíše název doplňuje pocit ze samotné hudby, v níž důležitou roli hrají běžné lidské okamžiky, takové, které sdílíme my všichni.

K tématu desky nás přivedla hudba samotná, příběhy, které v nás vyvolala. První z nich bylo *Resurgence*, „Zmrtvýchvstání“. Na začátku byla melodie, která nekonečně klesá, propadá se čím dál víc hlouběji, pak následuje dovětek, v němž se prvotní melodie transformuje do ještě čistší a jasnější podoby. Jako když člověk prochází krizí, poté ale dojde k pozitivní transformaci.

Překvapuje mě kontrast mezi abstrakcí a v podstatě biblickou, nebo i starodávnou mytologií, podle níž se některé skladby jmenují. Je to záměr?

Pro mě ne. V tomto případě se jednalo o vnitřní, osobní transformaci. Deska má duchovní rozměr, ale ne náboženský.

Za dobu, co skládám, se mi změnilo vnímání hudby. Dřív jsem hudbu víc vnímal skrze obrazy, dneska to je spíš o příbězích, které si za skladbami často představuji.

Máš na kontě i soundtracky k počítačovým hrám, kde jsi ale používal svoje skutečné jméno. Proč?

Už to nedělám. Dělal jsem rozdíl mezi autorskou tvorbou a hudbou složenou pro nějaký účel, v tomto případě pro obraz. Ale docházelo ke zmatkům. Lidé by mě buď znali jen jako autora soundtracků, anebo pro mojí autorskou tvorbu. Za důležitější považuji, že mám určitý styl a rukopis, který je patrný z obou kategorií.

Promítá se tvoje hudba i do vlastního života?

Na to existuje složitější odpověď. Možná má na mě vliv v emoci a energii, která je mi v nějakém období blízká, možná v těch zmíněných příbězích, které si do tvorby občas promítám. Na druhé straně hudba funguje sama o sobě, není potřeba k ní dávat nějaký klíč, nebo cokoli vysvětlovat. Často v ní řeším témata a problémy zcela odtržené od reality.

Do jaké míry tě inspiruje místo, kde žiješ?

Žil jsem nějakou dobu v Maďarsku a musím říct, že tam mi skládání moc nešlo. Jsem uhnízděný většinou ve

svém studiu, kde jsem si za dlouhou řadu let vytvořil pole, v kterém je mi dobře. Jen těžko se mi z mého světa daří vystoupit, v poslední době se mi to povedlo v jednom případě. Jednalo se o představení *Nepřestávej* s Terezou Hradílkovou, které jsme připravovali na rezidenci v Malovicích pro Divadlo Ponec.

Floex (nar. 1978) se jmenuje vlastním jménem Tomáš Dvořák. Skládá a zároveň propojuje elektronickou a akustickou hudbu do atmosférické podoby, tvoří i v oblasti multimedií. Vydal alba *Pocustone* (2001), *Zorya* (2011), EP *Gone* (2014), za něž získal několik hudebních ocenění (Ceny Anděl, Nominace na evropské ceny Quartz, Nominace na Apollo a Vinyla Awards). Za poslední desku *A Portrait Of John Doe*, která vznikla společně s britským hudebníkem Tomem Hodgmem, získal letos Cenu Anděl. Vytvořil také soundtracky pro počítačové hry *Samorost II, III* a *Machinarium*. Je autorem interaktivních instalací a performance (RBB, Křižovatka, Živá Partitura). V Divadle Ponec se podílí na představení *Nepřestávej* s Terezou Hradílkovou.

Text a foto: Martin Hošna